Voorbereiding baggeren Oudewater 2024

Ecologische quickscan

Tijhuis Ingenieurs

Duurzaam advies in en om het water

Voorbereiding baggerwerk Oudewater 2024

Ecologische quickscan

Opdrachtgever	Gemeente Oudewater
	Postbus 100
	3420 DC Oudewater
Colofon	Tijhuis Ingenieurs
	Softwareweg 4B
	3821 BP Amersfoort
Projectnaam	Voorbereiding baggerwerk Oudewater 2024
Onderdeel	Ecologische quickscan
Projectnummer	TI23168
Datum	Augustus 2024
Aantal pagina's	34
Versie	1
Status	Definitief
Archiefcode	TI23168.EQS.0201 Oudewater 2024
Opsteller	R.V. Veerman BSc.
Vrijgave	M.M.C. Neefjes MSc.

ISO 9001 SGS
CO_2-PRESTATIELADDER

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding voor het onderzoek 4
1.2 Werkwijze 4
1.3 Leeswijzer 5

2 Wet- en regelgeving 6
2.1 Omgevingswet 6
2.2 Gebiedsbescherming 7
2.3 Soortenbescherming 9
2.4 Houtopstanden 10
2.5 Invasieve exoten 11

3 Omschrijving locatie en werkzaamheden 12
3.1 Ligging van de watergangen 12
3.2 Beschermde gebieden 12
3.3 Voorgenomen ingreep en type werk 14

4 Inventarisatie flora en fauna 15
4.1 Bronnenonderzoek 15
4.2 Veldbezoek 18
4.3 Te verwachten beschermde soorten 22

5 Invloed werkzaamheden 26
5.1 Invloed op beschermde gebieden 26
5.2 Invloed op beschermde soorten 26

6 Toetsing aan de Omgevingswet 28
6.1 Beschermde gebieden 28
6.2 Flora en fauna 28

7 Conclusies en aanbevelingen 30
7.1 Conclusies 30
7.2 Aanbevelingen 30

8 Geraadpleegde bronnen 33

Bijlagen*

Bijlage 1: Wet- en regelgeving Omgevingswet natuur
Bijlage 2: Jaarrond beschermde nesten provincie Utrecht
Bijlage 3: Vrijgestelde soorten provincie Utrecht
Bijlage 4: Gedragscode soortbescherming gemeentes Stadswerk
Bijlage 5: Praktische handreiking transport en verwerking invasieve exoten
Bijlage 6: Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen

*De bijlagen zijn apart toegevoegd aan dit pdf-bestand. In de meeste pdf-programma's zijn de bijlagen te openen door op de paperclip-symbool te klikken.

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Oudewater worden baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Tijhuis Ingenieurs BV heeft ecologische quickscan uitgevoerd in voorbereiding op deze werkzaamheden en een ecologisch werkprotocol ontwerpfase opgesteld (*Tijhuis Ingenieurs, TI23168.EQS.0101 Oudewater, 2024* en *Tijhuis Ingenieurs, TI23168.EWP.0101 Oudewater, 2024*). In aanvulling op de scope van dat onderzoek, is er voor acht extra watergangen (MV21, MV22, MV23 en MV25 t/m MV29) een ecologische quickscan gedaan. Daarnaast zijn er twee projectlocaties meegenomen uit de originele scope waar de ecologische quickscan ontbrak (MV19 en MV20). Dit rapport betreft de verslaglegging van de ecologische quickscans voor deze locaties.

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Tijdens de baggerwerkzaamheden wordt slib verwijderd uit de watergang. De Omgevingswet schrijft voor dat bepaald moet worden of de werkzaamheden leiden tot significant nadelige gevolgen en/of schadelijke handelingen voor beschermde natuurgebieden, beschermde soorten en hun leefgebieden. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek kan:

- gewerkt worden zonder verdere beperkingen,
- alleen gewerkt worden binnen de kaders van vrijstellingen,
- alleen gewerkt worden na het ontvangen van een omgevingsvergunning.

1.2 Werkwijze

Deze quickscan volgt een aantal stappen die resulteren in een advies over de te volgen werkwijze. De stappen zijn hieronder globaal beschreven.

Bronnenonderzoek en inventarisatie

Op basis van bureaustudie en een veldbezoek wordt onderzocht welke beschermde soorten (mogelijk) in de watergangen, de oevers en de directe omgeving van de watergangen aanwezig zijn. Verder is gekeken naar de aanwezigheid van invasieve exoten. Het veldbezoek is een momentopname en is geen volledige veldinventarisatie (een veldinventarisatie omvat meerdere veldbezoeken (seizoenen) waarbij volgens gestandaardiseerde methode wordt gewerkt). Daarnaast wordt gekeken of beschermde gebieden aanwezig zijn in of nabij het projectgebied.

Toetsing aan de Omgevingswet

Toetsing van de bevindingen aan de Omgevingswet geeft inzicht in de eventuele maatregelen of andere vervolgstappen die genomen moeten worden om het werk uit te voeren.

Advies

Aan de hand van de resultaten van de toetsing aan de Omgevingswet wordt advies gegeven over de te nemen (mitigerende) maatregelen of de te volgen stappen. Dit wordt verwerkt in een ecologisch werkprotocol ontwerpfase. Dit ecologisch werkprotocol dient als basis voor de aannemer ten behoeve van de uitvoering van de werkzaamheden.

Stedelijk groen

Indien van toepassing wordt ook aandacht besteed aan de aanwezige stadsnatuur. Dit betreffen locaties die vanwege hun ligging of aanwezige vegetatie waardevol kunnen zijn voor flora en fauna in het algemeen en daarnaast bijdragen aan meer groen. Bijvoorbeeld onderdelen van groenstructuurvisies van steden. Als de aanwezigheid van dergelijke locaties vastgesteld wordt, worden hiervoor aanbevelingen gedaan ten aanzien van de uitvoering.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd: in hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 wordt het projectgebied beschreven. In hoofdstuk 4 wordt het uitgevoerde onderzoek toegelicht en in hoofdstuk 5 worden de effecten van de werkzaamheden op beschermde gebieden en beschermde flora en fauna beschreven. In hoofdstuk 6 worden de effecten getoetst aan de Omgevingswet. Het rapport wordt in hoofdstuk 7 met conclusies en aanbevelingen afgesloten.

2 Wet- en regelgeving

2.1 Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet (Ow) in werking getreden. Deze wet bundelt 26 wetten en omvat alle regels met betrekking tot activiteiten in de fysieke leefomgeving. Dit betreffen bijvoorbeeld infrastructuur, bouwwerken, water, bodem en natuur. Deze regels worden nader uitgewerkt in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's); Omgevingsbesluit (Ob), Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

De Wet natuurbescherming gaat voor het grootste deel beleidsneutraal over in de Omgevingswet via een aanvullingswet, aanvullingsbesluit en een aanvullingsregeling natuur. In onderstaande paragrafen worden de grootste verschillen ten opzichte van de Wet natuurbescherming beschreven en wordt een korte samenvatting gegeven van de relevante onderdelen en begrippen van de Omgevingswet. Voor de leesbaarheid van het rapport zijn uitgebreidere teksten over de wet- en regelgeving met betrekking tot de natuur bijgevoegd in bijlage 1.

2.1.1 Overeenkomsten en verschillen Wet natuurbescherming en Omgevingswet

Net als bij de Wet natuurbescherming bestaan onder de Omgevingswet de onderdelen gebiedsbescherming, soortbescherming en houtopstanden. Verder is in de Omgevingswet een algemene zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht is breed en geldt voor de gehele fysieke leefomgeving. Nieuw is de specifieke zorgplicht. Deze is van toepassing op specifieke activiteiten die beschreven worden in het Bal. Dit geldt zowel voor beschermde gebieden als voor soorten en voor houtopstanden. Andere nieuwe begrippen zijn de Natura 2000-activiteit en de flora- en fauna- activiteit. Daarnaast wordt in plaats van verbodsbepalingen voor beschermde soorten in de Omgevingswet gesproken van schadelijke handelingen. Een deel van bovengenoemde begrippen worden in de onderstaande paragraaf kort toegelicht.

2.1.2 Relevante begrippen

<u>Algemene zorgplicht</u>

In de Omgevingswet is een brede zorgplicht opgenomen voor de gehele fysieke leefomgeving (artikel 1.6 en 1.7 Ow). Dit houdt in dat iedereen verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving. Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving is verplicht om maatregelen te nemen om deze nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of de activiteit achterwege te laten.

Naast de algemene zorgplicht is een algemeen verbod opgenomen (artikel 1.7a Ow). Het is verboden activiteiten uit te voeren of na te laten die aanzienlijke nadelige gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. De algemene zorgplicht is in principe altijd van toepassing, tenzij in de Omgevingswet een specifieke zorgplicht is opgenomen bij een bepaalde activiteit vanuit het Bal of het Bbl.

<u>Specifieke zorgplicht</u>

De specifieke zorgplicht is nieuw en is van toepassing bij bepaalde activiteiten die opgenomen zijn in het Bal. Iedereen die activiteiten uitvoert die significant verstorende gevolgen voor beschermde gebieden hebben of nadelige gevolgen kunnen hebben voor flora en fauna, is verplicht deze nadelige gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, moeten passende preventieve maatregelen getroffen worden of passende herstelmaatregelen.

Natura 2000-activiteit

Een Natura 2000-activiteit is ‘een activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied’ (Bijlage A Ow).

Flora- en fauna-activiteit

Een flora- en fauna-activiteit is ‘een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten’ (Bijlage Ow). Dit is ongeacht of een soort beschermd is onder de Omgevingswet of niet. De regels voor een flora- en fauna-activiteit zijn niet van toepassing op soorten die buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied voorkomen en ook niet voor exoten.

Omgevingsvergunning en activiteiten

De rijksregels voor activiteiten zijn vastgelegd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De provincie stelt regels in een omgevingsverordening, de gemeente in een omgevingsplan en het waterschap in een waterschapsverordening. Deze regels zijn opgenomen in hoofdstuk 4 van de Omgevingswet.

Eén van de uitgangspunten van de Omgevingswet is dat zoveel mogelijk activiteiten met algemene regels geregeld worden. In sommige gevallen moet een initiatiefnemer een melding doen, in andere gevallen zijn activiteiten vergunningsplichtig. In het laatste geval geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning deze activiteiten uit te voeren (artikel 5.1 Ow). De regels voor activiteiten met gevolgen voor de natuur zijn opgenomen in het Bal.

Voor het uitvoeren van activiteiten moeten deze dus getoetst worden aan de Omgevingswet. Activiteiten die de natuur betreffen zijn opgenomen in hoofdstuk 11 van het Bal. Uit de toetsing blijkt of voor het uitvoeren van de werkzaamheden:

- een omgevingsvergunning aangevraagd moet worden,
- onder een vrijstelling gewerkt kan worden,
- geen beperkingen gelden.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 Natura 2000-gebieden

Begrenzing en Natura 2000-beheerplan

In Nederland zijn diverse natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebied om bijzondere natuurwaarden in stand te houden. Deze gebieden zijn beschermd vanuit Europese regelgeving en zijn aangewezen door de Minister van LNV. Voor elk van deze Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor aangewezen soorten onder de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. De uitwerking van de instandhoudingsdoelen, de omvang en kwaliteit van habitats en populaties, de te nemen maatregelen en het beoogde resultaat worden uitgewerkt in een Natura 2000-beheerplan.

Specifieke zorgplicht en Natura 2000-activiteit

Voor Natura 2000-gebieden geldt een specifieke zorgplicht. Deze is opgenomen in het Bal (hoofdstuk 11, artikel 11.6). Voor het uitvoeren van activiteiten moet getoetst worden of er nadelige gevolgen zijn door de activiteiten en of dit significant verstorende of verslechterende gevolgen heeft op instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Met andere woorden, er moet getoetst worden of er sprake is van een Natura 2000-activiteit. Een Natura 2000-activiteit kan zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied plaatsvinden.

Vergunningplicht en vergunningsvrije gevallen

Een Natura 2000-activiteit is vergunningsplichtig, tenzij er sprake is van een vergunningsvrij geval (artikel 11.16 t/m 11.21 Bal). Activiteiten die vastgelegd zijn in een programma (het Natura 2000-beheerplan) en activiteiten die noodzakelijk zijn voor en direct verband houden met het beheer van een Natura 2000-gebied om de instandhoudingsdoelstellingen te halen, zijn niet vergunningsplichtig. Daarnaast vallen activiteiten die geen significante gevolgen hebben ook niet onder een Natura 2000-activiteit. De specifieke zorgplicht geldt echter altijd; voor Natura 2000-activiteiten, maar ook voor activiteiten die volgens een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd of activiteiten zonder significante nadelige gevolgen.

Toetsing project

Wanneer in of in de directe omgeving van een Natura 2000-gebied activiteiten plaatsvinden die geen direct verband houden met het beheer van het gebied, dan dient er in kaart gebracht te worden of de werkzaamheden significant negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van het gebied.

- Wanneer volgens de beoordeling geen significant negatieve effecten optreden voor de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied is geen vergunning nodig voor de werkzaamheden. Wel moeten eventuele (niet significante) effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden conform de specifieke zorgplicht.
- Treden er naar aanleiding van de activiteit wel significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied op, of zijn deze per definitie niet uit te sluiten, dan dient er een nadere beoordeling plaats te vinden en is mogelijk een vergunning nodig.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Doel van het NNN is om natuurgebieden beter te verbinden met elkaar en met het rondom gelegen agrarisch gebied. De provincies zijn verantwoordelijk voor het NNN en zijn verplicht om NNN-gebieden aan te wijzen en deze vast te leggen in de provinciale omgevingsverordening. Hierin worden ook de wezenlijke waarden en kenmerken van de gebieden vastgesteld. Hiervoor wordt een natuurbeheerplan vastgesteld waarin de aanwezige natuurwaarden en de ambitie beschreven staat door middel van beheertypen. De provincie is verplicht regels te stellen in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van de NNN-gebieden. Dit verzekert dat de kwaliteit en het oppervlak van de NNN-gebieden niet achteruitgaat, dat er een samenhang is tussen de gebieden van het NNN en dat er tijdig gecompenseerd wordt bij activiteiten met negatieve gevolgen.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

Naast de Natura 2000-gebieden kan de Minister van LNV bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De provincie kan in de omgevingsverordening, naast het NNN, bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen aanwijzen. Per provincie geldt een verschillende juridische bescherming. De regels en voorwaarden voor deze gebieden zijn terug te vinden in de omgevingsverordening.

2.3 Soortenbescherming

2.3.1 Beschermingsregimes

Om de natuur te beschermen zijn er regels voor flora- en fauna-activiteiten. Bij de soortbescherming wordt een onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes:

- voor soorten van de Vogelrichtlijn,
- voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn,
- voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt worden beschermd.

Specifieke zorgplicht en vergunningsplicht

Ook voor flora- en fauna-activiteiten geldt een specifieke zorgplicht. Voorafgaand aan het uitvoeren van activiteiten moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van aanwezigheid van soorten en/of belangrijke leefgebieden voor soorten. Als dit het geval is, moet worden vastgesteld of er sprake is van nadelige gevolgen.

2.3.2 Schadelijke handelingen en vergunningplicht

Wanneer sprake is van schadelijke handelingen geldt een vergunningplicht. In tabel 2.1 wordt een overzicht gegeven van vergunningsplichtige schadelijke handelingen.

Tabel 2.1 Vergunningsplichtige gevallen flora- en fauna-activiteiten

Schadelijke handelingen soorten Vogelrichtlijn	Schadelijke handelingen soorten Habitatrichtlijn	Schadelijke handelingen andere soorten
Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende vogels	Het opzettelijk doden of vangen van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied	Het opzettelijk doden of vangen van soorten
Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels of het wegnemen van nesten van vogels	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren
Het rapen eieren en deze onder zich te hebben	Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren in de natuur	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied
Het opzettelijk storen van vogels, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Het opzettelijk verstoren van dieren	
	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied	

2.3.3 Vergunningsvrije gevallen

Er kunnen vrijstellingen van toepassing zijn voor schadelijke handelingen. In dat geval geldt er geen vergunningsplicht en is het aanvragen van een vergunning niet nodig.

Provinciaal vrijgestelde soorten

Provincies kunnen in een omgevingsverordening regelen welke vrijstellingen van de omgevingsvergunning gelden voor flora- en fauna-activiteiten. Voorwaarde is o.a. dat de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende soort(en) niet in gevaar komt.

De provincie Utrecht heeft een lijst opgesteld met soorten die vrijgesteld zijn van de vergunningplicht, als de activiteit nodig is:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
b. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
d. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchtvaartterreinen, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; of
e. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

De geplande baggerwerkzaamheden vallen onder deze vrijstelling. De lijst van vrijgestelde soorten is toegevoegd in bijlage 3 van dit rapport.

Gedragscodes

Handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkeling en inrichting kunnen onder een vrijstelling vallen, wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Vrijstellingen in het kader van bestaande goedgekeurde gedragscodes blijven geldig voor de periode waarvoor deze zijn goedgekeurd.

Er is één sectorale gedragscode voor gemeenten; de ‘Gedragscode soortbescherming gemeenten 2023’ van de Koninklijke Vereniging Stadswerk. De gedragscode is van toepassing op specifieke voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden die door gemeenten of in opdracht van gemeenten worden uitgevoerd op locaties waar wettelijk beschermde soorten aanwezig (kunnen) zijn. Door te handelen volgens deze gedragscode, worden negatieve effecten op (lokale) populaties van beschermde dieren en planten inzichtelijk gemaakt en voorkomen of beperkt. Als volgens de gedragscode gewerkt wordt, dan wordt voldaan aan voorwaarden voor vrijstelling van de vergunningplicht. De gedragscode is geldig tot 1 januari 2025.

Stappenplan

Om te bepalen of de activiteit een flora- en fauna-activiteit betreft en of voor het uitvoeren van de activiteit een omgevingsvergunning nodig is, worden de volgende stappen gevolgd.

1. Komen er (beschermde) soorten voor in het projectgebied?
2. Vinden er door het uitvoeren van de activiteit schadelijke handelingen plaats die nadelige gevolgen hebben op de in het projectgebied voorkomende soorten?
3. Valt de activiteit onder een vrijstelling?

2.4 Houtopstanden

Bomen en bossen vallen onder houtopstanden. Voor een houtopstand is er geen benaming voor de activiteit wanneer deze gekapt wordt, zoals bij Natura 2000-gebieden en flora en fauna wel het geval is. Wel geldt een specifieke zorgplicht. Er geldt een algemene meldplicht en een herplantplicht voor houtopstanden vanaf 10 are of meer of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen buiten de bebouwingscontour voor houtkap. Er zijn uitzonderingen op deze regels, denk bijvoorbeeld aan houtopstanden kleiner dan 10 are, houtopstanden op erven of in tuinen, kweekgoed of bij het gebruik van een goedgekeurde gedragscode.

2.5 Invasieve exoten

Invasieve exoten zijn planten, dieren of andere organismen die van nature niet in Nederland voorkomen en die schadelijk kunnen zijn voor de natuur en mens. In de Omgevingswet zijn regels opgenomen om de introductie of verspreiding van invasieve exoten in de natuur te voorkomen. Invasieve exoten kunnen ernstige gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Ze kunnen bijvoorbeeld inheemse soorten verdringen. Daarom zijn er rijksregels en internationale regels opgesteld.

Europese Unielijst invasieve exoten

De provincies zijn verantwoordelijk voor de soorten die genoemd worden in bijlage VA van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Deze lijst betreft soorten die ook opgenomen zijn in de Europese Unielijst. Op de Unielijst staan soorten die in delen van de Europese Unie schade veroorzaken aan ecosystemen of een risico vormen voor de menselijke gezondheid, veiligheid of de economie.

Aziatische duizendknopen

In Nederland geldt een handelsverbod voor drie soorten Aziatische duizendknopen. Deze soorten zijn niet opgenomen in de Europese Unielijst. Het is verboden te handelen in de Japanse duizendknoop, Sachalinse duizendknoop en de bastaardduizendknoop. Deze soorten mogen o.a. niet verkocht of aangekocht worden, niet in bezit zijn of vervoerd worden met het oog op verkoop. Verhandeling en vervoer is alleen toegestaan als het tot doel heeft de plant(en) uit te roeien.

Praktisch handelingskader transport en verwerking van invasieve exoten

Bij werkzaamheden die uitgevoerd worden o.a. ten behoeve van waterveiligheid, waterkwaliteit en biodiversiteit kunnen risico's ontstaan op verspreiding van invasieve exoten. Daarom heeft Stichting Bargerveen in opdracht van enkele waterschappen een Praktisch handelingskader opgesteld voor het transport en de verwerking van invasieve exoten (Van Kleef *et al.*, 2022). Dit handelingskader is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de voorbereiding van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Regels vanuit de wetgeving zijn in het handelingskader geïmplementeerd. Als eerste stap moet in kaart gebracht worden of en welke invasieve exoten aanwezig zijn in het projectgebied. Daarna kunnen vervolgstappen en benodigde maatregelen bepaald worden.

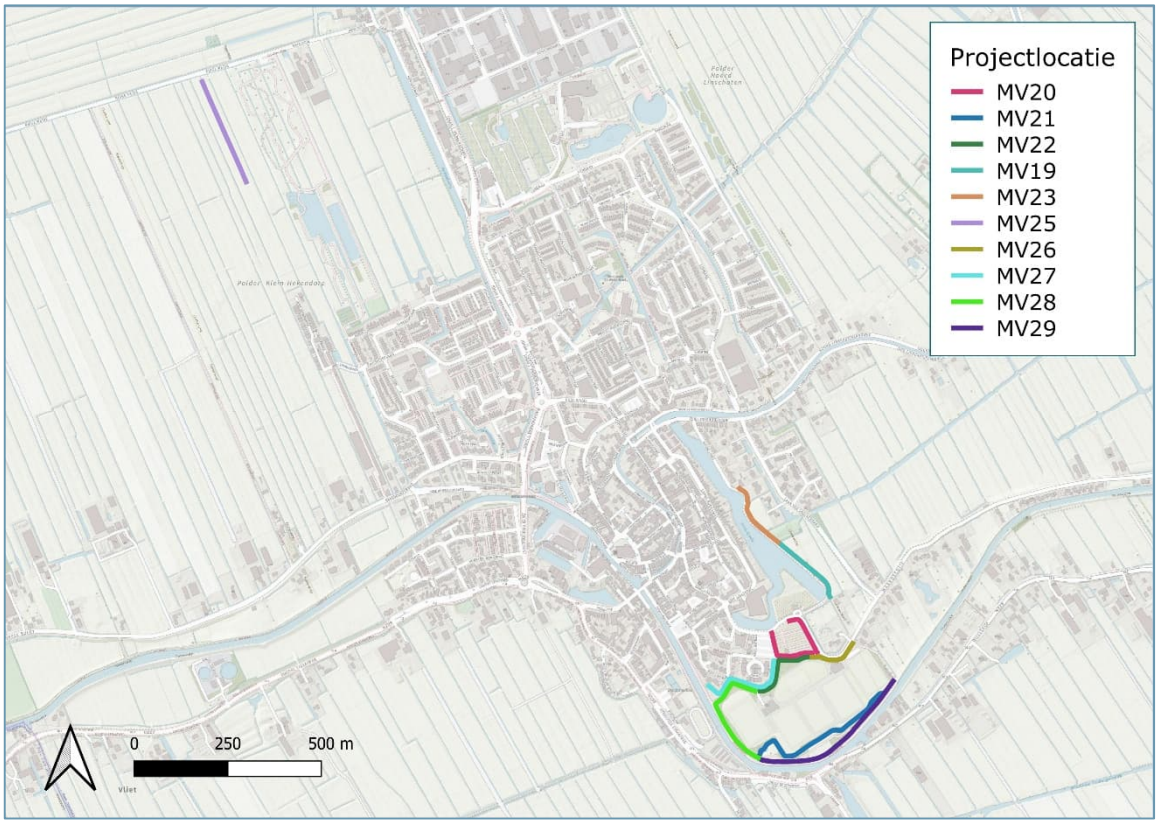
Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen

Voor Aziatische duizendknopen is een 'Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen' opgesteld (Faber *et al.*, 2022). Doel van het protocol is om een uniforme aanpak te bieden om verspreiding van Aziatische duizendknopen in Nederland te voorkomen. Het protocol bevat informatiebladen met werkwijzen voor diverse werkzaamheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan maaiwerkzaamheden of graafwerkzaamheden. Het is raadzaam om op locaties waar Aziatische duizendknopen aanwezig zijn altijd volgens dit protocol te werken om aan de eisen vanuit de wetgeving te voldoen.

3 Omschrijving locatie en werkzaamheden

3.1 Ligging van de watergangen

Bij de voorbereiding van de baggerwerkzaamheden zijn de watergangen voor het waterbodemonderzoek ingedeeld in monstervakken (MV), deze indeling wordt in dit rapport gebruikt. Het betreffen MV19 t/m MV23 en MV25 t/m MV29. Negen van de tien projectlocaties liggen in het zuiden van Oudewater, aan de rand van het stedelijke gebied. De watergangen van MV21, MV22, MV26, MV27, MV28 en MV29 liggen rondom het sportpark Markveld. De watergang van MV20 omzoomt begraafplaats Oudewater en de watergangen van MV23 en MV19 liggen parallel aan de Grote Gracht. In het totaal bedraagt de lengte van deze watergangen circa 2,8 kilometer. In figuur 3.1 wordt het projectgebied weergegeven.

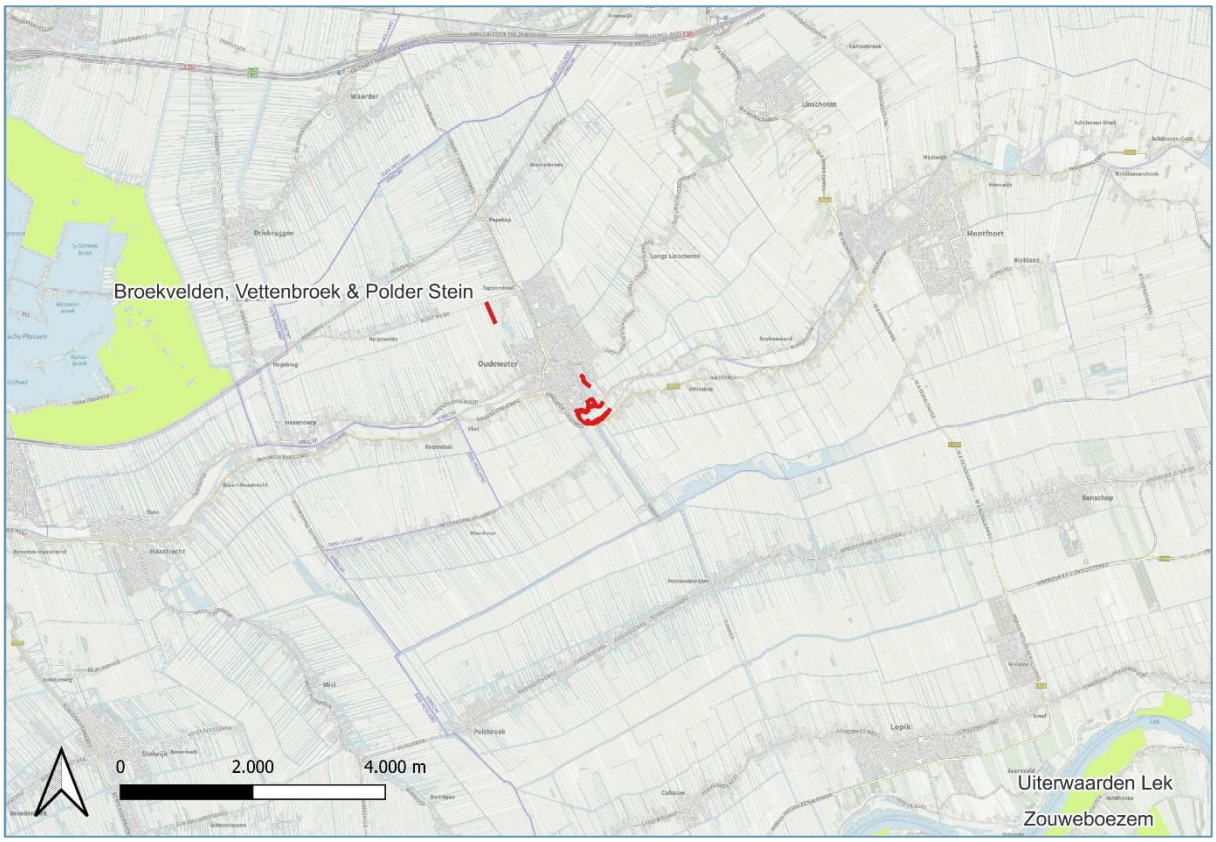
Figuur 3.1 Ligging van het projectgebied. In kleur de projectlocaties.

3.2 Beschermde gebieden

Om inzicht te krijgen in de ligging van de Natura 2000-gebieden is de site van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit geraadpleegd. Voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de digitale kaart van het natuurbeheerplan van de provincie Utrecht gebruikt en de dataset ‘Vastgesteld NBP 2024’ (bron: BIJ12).

3.2.1 Natura 2000-gebieden

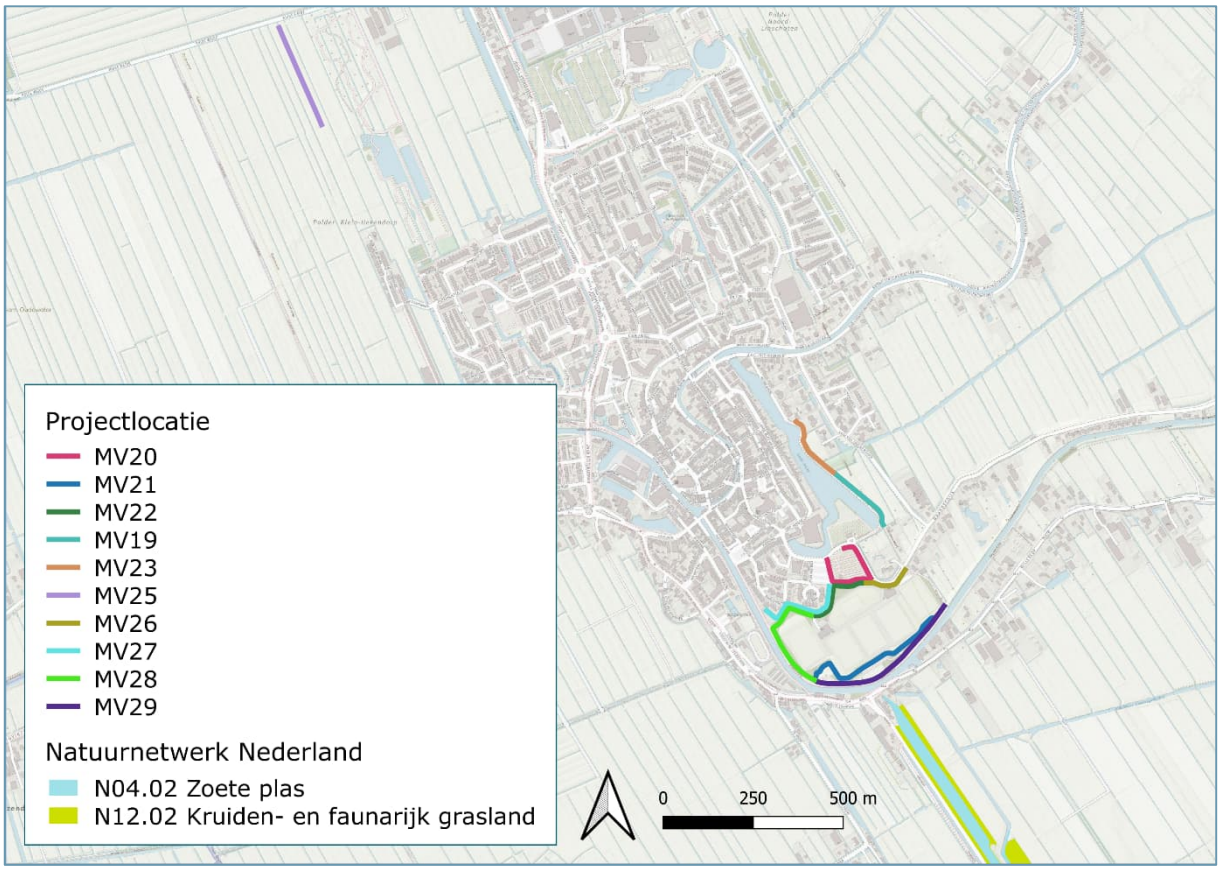
Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op circa 4 kilometer afstand van de meest dichtbijgelegen projectlocatie. Dit betreft Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. Overige Natura 2000-gebieden liggen op een afstand groter dan 7,5 kilometer van de projectlocaties. In figuur 3.2 wordt de ligging van de Natura 2000-gebieden weergegeven ten opzichte van het projectgebied.

Figuur 3.2 Ligging van Natura 2000-gebied rond het projectgebied.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

De te baggeren watergangen zijn zelf geen onderdeel van het NNN. De dichtstbijzijnde onderdelen van het NNN liggen op circa 50 en 100 meter afstand van de projectlocaties. Dit betreffen respectievelijk een water met het beheertype zoete plas (N04.02) en twee stroken grasland langs ditzelfde water met het beheertype kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Overige onderdelen van het NNN bevinden zich op meer dan 1,4 kilometer afstand van de projectlocaties. In figuur 3.3 wordt het NNN met bijbehorende beheertypen rondom het projectgebied weergegeven op kaart.

Figuur 3.3 Onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland met bijbehorende beheertypen rond de projectlocaties.

3.3 Voorgenomen ingreep en type werk

Bij het baggeren van de watergangen wordt (een deel van) de aanwezige sliblaag verwijderd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van kleinschalige baggertechnieken. De werkzaamheden staan gepland vanaf september 2024.

Bij de werkzaamheden voor dit project is geen sprake van het vellen van een (deel van) een houtopstand of een bomenrij. Alleen wanneer takken de werkgang belemmeren is het mogelijk dat enkele takken gesnoeid worden. Het onderdeel houtopstanden is daarom niet van toepassing op dit project. Er zijn geen verdere onderzoeken of andere vervolgstappen nodig. Dit onderdeel wordt daarom verder niet meegenomen in deze quickscan.

Type werk

De geplande werkzaamheden worden aangeduid als ‘bestendig beheer en onderhoud’. De wet verstaat hieronder werkzaamheden die gericht zijn op het handhaven van de bestaande situatie. De werkzaamheden vinden in het algemeen plaats in een cyclisch regime.

4 Inventarisatie flora en fauna

Het onderzoek is uitgevoerd in juli en augustus 2024. Voor het uitvoeren van het onderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- bronnenonderzoek,
- veldbezoek,
- toetsing aan de Omgevingswet.

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van data uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF bundelt en uniformeert natuurgegevens in Nederland. Alle waarnemingen die worden opgeslagen in de databank zijn gevalideerd.

4.1 Bronnenonderzoek

4.1.1 Beschermde soorten

Alle beschermde soorten die de afgelopen 10 jaar in de directe omgeving van de projectlocatie zijn waargenomen worden meegenomen in het bronnenonderzoek in deze quickscan. Voor de vogels is gekozen voor een periode van 5 jaar. Van de vogels worden alleen soorten met jaarrond beschermde nesten, categorie 1 t/m 4, weergegeven. Dit zijn nesten van vogels die koloniebroeders zijn; nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats; en nesten van vogels die niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen. In bijlage 2 van dit rapport is de lijst van alle jaarrond beschermde nesten van de provincie Utrecht opgenomen. In tabel 4.1 en 4.2 wordt een overzicht gegeven van de data.

Tabel 4.1 Overzicht gegevens NDFF voor MV19 t/m MV23 en MV26 t/m MV29.

Soort	Soortgroep	Beschermingsregime	Provinciale vrijstelling
Bastaardkikker	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Bruine kikker	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Gewone pad	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Groene kikker (Onb.)	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Heikikker	Amfibieën	Habitatrichtlijn	Nee
Kleine watersalamander	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Meerkikker	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Rugstreeppad	Amfibieën	Habitatrichtlijn	Nee
Boomvalk	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Buizerd	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Gierzwaluw	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Grote gele kwikstaart	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Havik	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Huismus	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Kerkuil	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Ooievaar	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Ransuil	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Slechtvalk	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee

Soort	Soortgroep	Beschermingsregime	Provinciale vrijstelling
Sperwer	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Steenuil	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Bunzing*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Egel	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Haas*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Hermelijn*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Laatvlieger	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Meervleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Rosse vleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Rosse woelmuis	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Vos	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
Wezel*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Woelrat	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
* De soort is momenteel vrijgesteld, vanaf 1 september 2024 niet meer. De uitvoeringsperiode van de baggerwerkzaamheden ligt na deze datum, waardoor deze soort hier als niet vrijgesteld wordt omschreven.			

Tabel 4.2 Overzicht gegevens NDFF voor MV25.

Soort	Soortgroep	Beschermingsregime	Provinciale vrijstelling
Bastaardkikker	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Bruine kikker	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Gewone pad	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Groene kikker (Onb.)	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Heikikker	Amfibieën	Habitatrichtlijn	Nee
Kleine watersalamander	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Meerkikker	Amfibieën	Andere soorten	Ja
Rugstreeppad	Amfibieën	Habitatrichtlijn	Nee
Ringslang	Reptielen	Andere soorten	Nee
Boomvalk	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Buizerd	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Gierzwaluw	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Grote gele kwikstaart	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Havik	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee

Soort	Soortgroep	Beschermingsregime	Provinciale vrijstelling
Huismus	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Kerkuil	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Ooievaar	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Ransuil	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Roek	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Slechtvalk	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Sperwer	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Steenuil	Vogels	Vogelrichtlijn	Nee
Bunzing*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Egel	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Haas*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Hermelijn*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Konijn*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Laatvlieger	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Meervleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Rosse vleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Rosse woelmuis	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	Habitatrichtlijn	Nee
Veldmuis	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
Wezel*	Zoogdieren	Andere soorten	Nee
Woelrat	Zoogdieren	Andere soorten	Ja
* De soort is momenteel vrijgesteld, vanaf 1 september 2024 niet meer. De uitvoeringsperiode van de baggerwerkzaamheden ligt na deze datum, waardoor deze soort hier als niet vrijgesteld wordt omschreven.			

4.1.2 Rode lijstsoorten

De NDFF is ook geraadpleegd voor waarnemingen van rode lijstsoorten in en nabij de projectlocaties. Soorten die relevant zijn met betrekking tot de werkzaamheden worden benoemd. Dit betreffen onder andere waterplanten, vissen en planten die aan (vochtige) oevers verbonden zijn en/of rode lijstsoorten direct langs de projectlocaties. Er is een selectie gemaakt van waarnemingen uit de NDFF van de afgelopen 5 jaar.

In het Veenweidepark nabij MV25 zijn enkele waarnemingen van krabbenscheer bekend. Verder zijn er geen relevante rode lijstwaarnemingen naar voren gekomen, behalve waarnemingen van soorten die al onder de beschermde soorten worden behandeld. Tijdens het veldbezoek worden rode lijstsoorten meegenomen in de inventarisatie.

4.1.3 Invasieve exoten

Voor het voorkomen van invasieve exoten is ook de NDFF geraadpleegd. Relevante waarnemingen in de (omgeving van de) te baggeren watergangen zijn Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw en smalle waterpest.

4.2 Veldbezoek

Onderdeel van het onderzoek is het uitvoeren van een veldbezoek. Tijdens het veldbezoek is onder andere aandacht besteed aan het volgende:

- wat zijn de kenmerken van de watergang en de oevers,
- zijn de omstandigheden gunstig voor (verwachte) beschermde soorten,
- worden beschermde soorten waargenomen,
- inventarisatie mogelijk geschikte habitats.

De nadruk van het veldonderzoek is gericht op de aanwezigheid van planten en dieren die aan de watergang gebonden zijn voor hun overwintering- en voortplantingsgebied. Daarnaast is de directe omgeving geïnventariseerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en mogelijk geschikte habitats voor beschermde soorten. Een veldbezoek is een momentopname en is geen volledige veldinventarisatie. Het veldbezoek is uitgevoerd op 9 juli 2024, op 2 augustus en op 21 augustus 2024. Tabel 4.3 geeft een overzicht van de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken.

Tabel 4.3 Weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken.

Veldbezoek	Monstervakken	Weersomstandigheden
9 juli 2024	MV21 en MV22	overwegend bewolkt, droog, windkracht 2 Bft. en circa 28 °C
2 augustus 2024	MV19, MV20, MV23 en MV25	overwegend zonnig, droog, windkracht 1 Bft. en circa 25 °C
21 augustus 2024	MV26 t/m MV29	half bewolkt, droog, windkracht 3 Bft. en circa 19 °C

4.2.1 Beschrijving van biotoop

De watergang van MV20 ligt rond begraafplaats Oudewater. De watergang grenst aan een berm, een wandelpad en een parkeerplaats. Langs het grootste deel van de watergang staat een bomenrij. De oevers zijn vrij steil en deels beschoeid. Tijdens het veldbezoek is er een waterhoen met jongen waargenomen. Er groeien soorten als Jacobskruiskruid, harig wilgenroosje, brandnetel, liesgras, gele lis, smeerwortel, walstro, klimop, grof hoornblad, heermoes, wolfspoot en gewone berenklauw langs de oevers.

Ten zuiden van de begraafplaats ligt sportpark Markveld. Langs de noordzijde van dit sportpark liggen de watergangen van MV22, MV26 en een deel van MV28. De oevers van deze watergangen grenzen aan wandelpad Groenekade en aan bosschages, die de watergangen voor een deel overgroeien. De watergangen zijn circa 4 meter breed en de oevers zijn onbeschoeid. De watergang van MV27 grenst ook aan wandelpad Groenekade en aan achtertuinen van een woonwijk. De oevers van deze watergang zijn beschoeid. Daarnaast zijn er in de watergang vissen waargenomen en drijvende waterplanten als gele plomp en witte waterlelie. Er is een kleine houtwal van snoeiafval aanwezig in de parkachtige strook tussen de watergang van MV22 en de sportvelden. Er staan bomen en struiken als beuk, es, esdoorn, meidoorn, treurwilg, Spaanse aak, vlier en kornoelje langs de watergang. Daarnaast groeien er soorten als riet, egelskop, brandnetel, boterbloem, gewone berenklauw, groot hoefblad, valeriaan, harig wilgenroosje en haagwinde in en langs de watergang. Tijdens het veldbezoek zijn er holen in de kant van MV22 waargenomen, wat duidt op de aanwezigheid van de invasieve exoot Amerikaanse rivierkreeft. Daarnaast zijn hier ook enkele meerkoeten

waargenomen en een waterhoen. Een van deze meerkoeten en de waterhoen hadden een rivierkreeft in de bek.

Tussen de zuidrand van sportpark Markveld en de Hollandsche IJssel liggen de watergangen van MV21 en MV29. De watergang van MV21 is 3,5 tot 18,5 meter breed en grotendeels omgeven door bosschages. Verder grenst de watergang aan sportvelden en een wandelpad. Her en der langs de watergang is snoeihout als een houtwal en/of beschoeiing toegepast. De oevers zijn verder onbeschoeid. Langs de noordoever in het midden van MV21 is een natuurvriendelijke oever aanwezig. Hier zijn ook veel kikkers aangetroffen. Ook op andere plaatsen langs de watergang is een natuurvriendelijke oever aanwezig, maar dit komt niet goed tot ontwikkeling door begroeiing van struiken en bomen. Parallel aan MV21 ligt MV29. Deze watergang is circa 3 meter breed. De watergang was tijdens het veldbezoek voor een deel overgroeid door riet en bosschages. Ook was er kroos aanwezig op 25 tot 50% van het wateroppervlak. Er groeien soorten als riet, harig wilgenroosje, gele lis, grote lisdodde, akkerdistel, gewone berenklauw, braam, haagwinde, valeriaan en bosaardbei in en langs de watergang. Verder zijn er een overvliegende sperwer, waterhoen en een koolwitje waargenomen. Er zijn langs de watergang van MV21 twee koolmeesnestkastjes aanwezig welke bevestigd zijn aan bomen.

De watergangen van MV19 en MV23 liggen langs wandelpad Nieuwe Singel. De watergang varieert van breedte tussen de 1 en 4 meter. De oevers van de watergang grenzen aan diverse graslanden en tuinen, en de berm van het voetpad. In deze berm staat een bomenrij met soorten als linde, es en els. Deze bomenrij staat over de gehele lengte van MV19 en MV23. De oevers zijn onbeschoeid en langs de randen groeien soorten als liesgras, lisdodde, harig wilgenroosje en riet. Daarnaast is er een groeilocatie van witte waterlelie aangetroffen. In de watergang is op een enkele plaats sporen van kwel aangetroffen. Er is een voorbijvliegende gewone oeverlibel waargenomen. Ook is er een haas waargenomen in een aangrenzend grasland van MV19.

In figuur 4.1 wen 4.2 wordt een impressie gegeven van de watergangen en in figuur 4.4 worden de waarnemingen weergegeven op kaart.

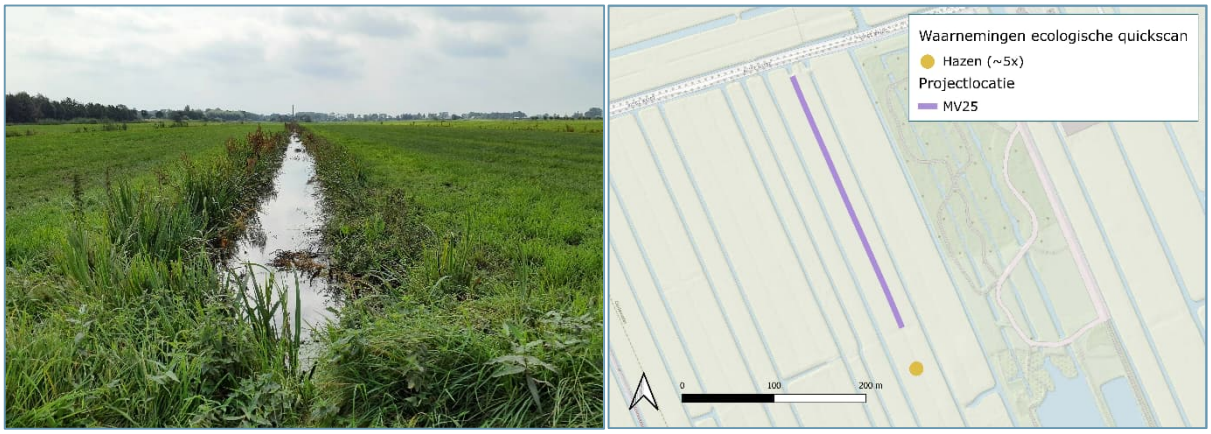

Figuur 4.1 Impressie van de te baggeren watergangen tijdens het veldbezoek in augustus 2024.

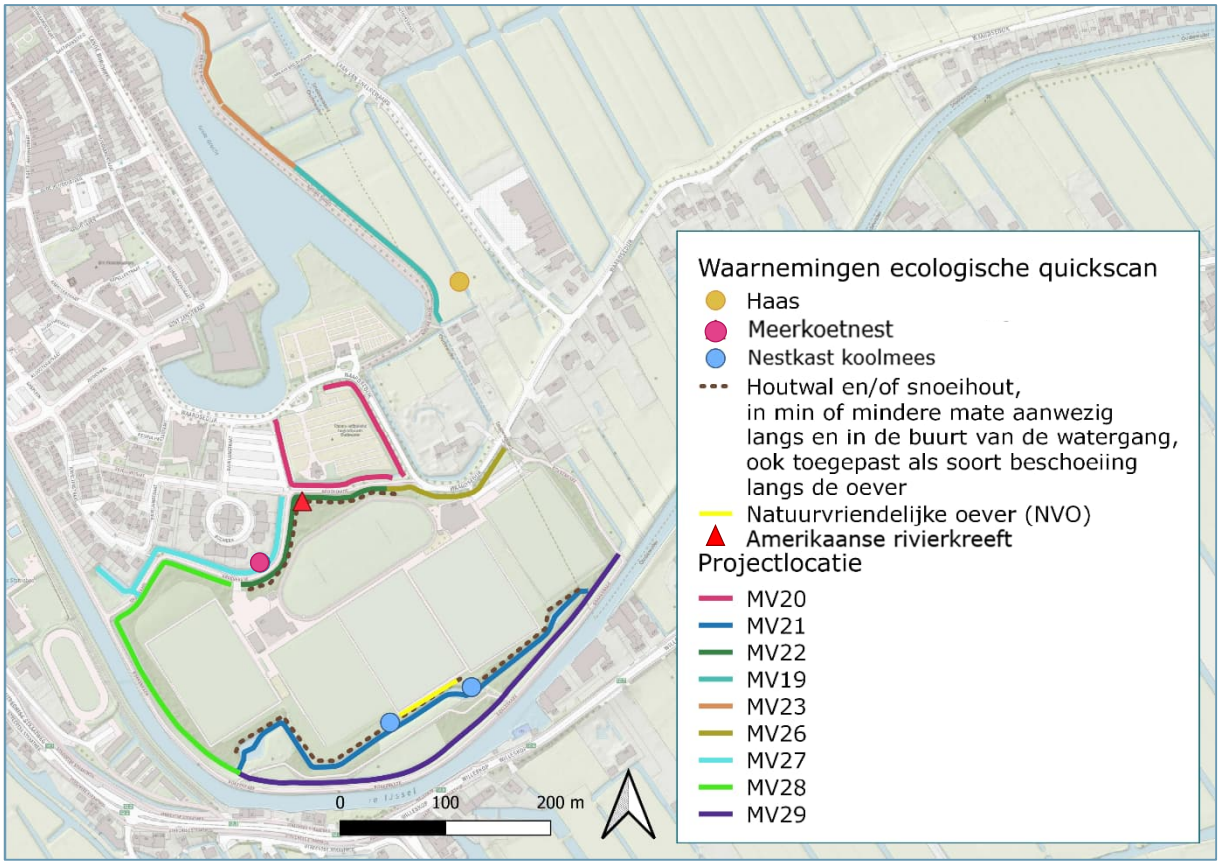

Figuur 4.2 Impressie van de te baggeren watergangen tijdens de veldbezoeken in juli en augustus 2024.

Tot slot ligt de watergang van MV25 in het landelijke gebied ten noordwesten van Oudewater. De watergang betreft een perceelsloot en ligt nabij het Veenweidepark. De perceelsloot ligt in grasland. De oevers zijn onbeschoeid en zijn rijk begroeid met soorten als gele lis, lisdodde, liesgras, grote egelskop, waterzuring, waterweegbree en pitrus. Daarnaast was de watergang voor circa 25 tot 50% bedekt door puntkroos en kikkerbeet. Er zijn veel kikkers (circa 15) waargenomen die vanaf de oevers in het water sprongen. Deze konden niet geïdentificeerd worden. Er zijn ook meerdere hazen waargenomen op het perceel waar de watergang doorheen ligt. Dit waren circa 5 stuks, die in het grasland, maar ook langs de oever aan de kopse kant van de watergang lagen. De haas is een beschermde soort in de provincie Utrecht. Figuur 4.3 geeft een impressie van de watergang en geeft de locatie van de hazenwaarnemingen weer op kaart.

Figuur 4.3 Impressie van de watergang van MV25 en waarnemingen tijdens het veldbezoek in augustus 2024.

Figuur 4.4 Waarnemingen tijdens de veldbezoeken in juli en augustus 2024.

4.2.2 Invasieve exoten

Tijdens het veldbezoek is de invasieve exoot Amerikaanse rivierkreeft aangetroffen in de watergang van MV22.

4.2.3 Rode lijstsoorten

Tijdens het veldbezoek zijn er geen rode lijstsoorten aangetroffen.

4.3 Te verwachten beschermde soorten

Op basis van het bronnenonderzoek komen in de omgeving van het projectgebied diverse beschermde soorten voor. In onderstaande paragrafen wordt aangegeven welke van deze soorten (mogelijk) voorkomen in het projectgebied. In tabel 4.4 wordt een samenvatting gegeven van de bevindingen. Soorten met een provinciale vrijstelling worden in deze quickscan verder niet meegenomen, omdat voor deze soorten geen vergunningplicht geldt. Wel geldt altijd de zorgplicht. In de aanbevelingen aan het einde van dit rapport worden maatregelen opgenomen om aan deze zorgplicht te voldoen.

Tabel 4.4 Verwachte beschermde soorten op basis van bronnenonderzoek en veldbezoek.

Soort	Mogelijk aanwezig	Locatie
Heikikker	Ja	MV25
Rugstreeppad	Nee	N.v.t.
Ringslang	Nee	N.v.t.
Algemene broedvogels	Ja	Alle
Jaarrond beschermde nesten	Nee	N.v.t.
Bunzing	Ja	Alle
Haas	Ja	MV19 en MV25
Hermelijn	Ja	Alle
Konijn	Nee	N.v.t.
Vleermuizen	Ja	Alle
Wezel	Ja	Alle

4.3.1 Amfibieën en reptielen

Heikikker

De heikikker heeft een voorkeur voor heide, veen en halfnatuurlijk grasland, maar komt ook voor bij bos en struweel. In Nederland komt de soort voor in moerasachtige gebieden in het rivierengebied. Daarnaast komt de soort voor in agrarisch gebied met vochtige bosjes. In agrarisch gebied maakt nat schraalland, vochtig bos en wilgengriend een belangrijk onderdeel uit van het leefgebied. Het voortplantingsbiotoop bestaat uit ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie. Het water is enigszins zuur (pH 4-5,5) en voedselarm. De heikikker overwintert van oktober t/m eind februari in laag Nederland langs afgetrapte slootkanten en in bosjes, niet in het weiland zelf. Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de heikikker in het landelijke gebied ten zuiden van de projectlocaties en de Hollandsche IJssel. Daarnaast zijn er veel waarnemingen van de soort bekend in het landelijke gebied ten noorden van Oudewater. De heikikker komt voor het in het veenweidepark ten oosten van MV25. Dit park biedt een geschikt habitat voor de soort. De watergang van MV25 heeft een rijke oevervegetatie en ligt nabij het veenweidepark (>80 meter). De soort kan niet worden uitgesloten in MV25. De overige projectlocaties liggen vrij ver en/of geïsoleerd van plekken waar de soort is waargenomen. Daarnaast liggen deze niet in, of nabij, halfnatuurlijk grasland of heide. Er wordt niet verwacht dat de soort voorkomt op de overige projectlocaties.

Rugstreeppad

Het leefgebied van de rugstreeppad bestaat uit terreinen met een vrij open vegetatie en een zandbodem. Dit zijn vaak terreinen met een pionier milieu of een dynamisch milieu zoals (rivier)duinen en braakliggend terrein. De soort komt soms ook voor in meer stabiele

terreinen zoals akker- en graslandgebieden met een lage begroeiing. De rugstreeppad plant zich voort in ondiepe of droogvallende, niet of weinig begroeide wateren die snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen (bijvoorbeeld in rijsporen van voertuigen of greppels), maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn. De soort is een slechte zwemmer en zoekt plekken in de watergang op waar hij op de bodem kan zitten. Verblijfplaatsen op het land bevinden zich op hoogwatervrije terreinen. Ze kunnen gebruik maken van bestaande ruimtes, zoals muizenholletjes, maar kunnen zichzelf ook ingraven in vergraafbare bodems of schuilen onder tegels, pallets of tractorbanden. Winterverblijfplaatsen moeten vorstvrij zijn en moeten boven het grondwater liggen. Ten zuiden van Oudewater, in en rond polder Vliet en Dijkveld en polder Willeskop, zijn enkele waarnemingen bekend van de soort. Daarnaast zijn er enkele waarnemingen bekend in het landelijke gebied, in de nabije omgeving van MV25. De te baggeren watergangen zijn te diep en te breed om geschikt te zijn als voortplantingshabitat voor de rugstreeppad. Ook zijn de oevers redelijk dicht begroeid en overschaduwd door bosschages. De soort wordt niet in de te baggeren watergangen verwacht. De aanwezigheid van de rugstreeppad kan uitgesloten worden.

Groene kikker onbekend

Er zijn veel waarnemingen van groene kikkers, in het landelijke gebied ten zuiden van de Hollandsche IJssel, waarvan de soort onbekend is. Onder groene kikkers vallen de soorten meerkikker, bastaardkikker en poelkikker. Van deze drie soorten is alleen de poelkikker beschermd. Er zijn enkel waarnemingen bekend van de poelkikker in de wijde zuidelijke omgeving van het projectgebied, in natuurgebied Willeskop. Daarnaast komt voornamelijk voor in vennen, heidegebied en hoogvenen. De soort komt niet voor in stedelijk gebied. De poelkikker kan worden uitgesloten in het projectgebied.

Ringslang

De ringslang heeft een waterrijk habitat nodig. Broedhopen worden bij voorkeur in polders gemaakt waarbij bladeren en compost of mest dienen als broei. De soort maakt onder andere gebruik van dijkjes in de buurt van het water om op te zonnen. Geschikte habitats bevinden zich op zandgronden en op de overgang van zandgronden naar klei- en veengronden. Hele laaggelegen natte gebieden worden juist gemeden door de soort. Er zijn enkele waarnemingen van de soort bekend in het landelijke gebied rond MV25. Er ligt geschikt habitat voor de ringslang langs de noordzijde van de spoorlijn (ter hoogte van Ruigteweide) en rond Ruigteweide. Ook het veenweidepark ten oosten van MV25 zou geschikt habitat kunnen bieden. De soort zou hier mogelijk kunnen opduiken. De waarnemingen zijn afkomstig uit grotere doorgaande watergangen. De watergang van MV25 betreft een smalle perceelsloot en staat niet in open verbinding met dit soort watergangen. Daarnaast is het omliggende terrein mogelijk te vochtig voor de soort en zijn er geen nabijgelegen geschikte zonplaatsen. Er is weinig geschikt materiaal voor broeihopen aanwezig in de directe omgeving. Ook de andere projectlocaties bieden geen geschikt habitat voor de soort. Aanwezigheid van de ringslang kan uitgesloten worden voor de projectlocaties.

Overige soorten

Andere beschermde amfibieën of reptielen worden niet verwacht in het projectgebied op basis van de verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat.

4.3.2 Ongewervelden

Op basis van de verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat wordt de aanwezigheid van beschermde ongewervelden uitgesloten in het projectgebied.

4.3.3 Vaatplanten

Gezien de groeiplaatsfactoren, het bronnenonderzoek en het aanwezige habitat langs de te baggeren watergangen, kan aanwezigheid van beschermde vaatplanten ook uitgesloten worden. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde vaatplanten waargenomen.

4.3.4 Vissen

Op basis van de verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat worden geen beschermde vissoorten verwacht in het projectgebied.

4.3.5 Vogels

Jaarrond beschermde nesten

In de directe omgeving van het projectgebied komen diverse vogelsoorten voor met jaarrond beschermde nesten. De boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, ransuil, slechtvalk en sperwer nestelen over het algemeen op hoge plekken in bomen of elektriciteitsmasten. Er zijn tijdens het veldbezoek geen (potentiële) nestlocaties waargenomen van deze soorten langs de projectlocaties. De steenuil maakt gebruik van natuurlijke holtes in bomen, vooral knotwilgen en hoogstambomen. Er zijn geen bomen met (geschikte) holtes waargenomen langs de projectlocaties tijdens het veldbezoek. De grote gele kwikstaart nestelt langs snelstromende beken en wateren tussen boomwortels, een nis in een muur of onder een brug. De projectlocaties betreffen geen watergangen met snelstromend water, waardoor nestplaatsen hier niet worden verwacht. De gierzwaluw, huismus en kerkuil broeden in bebouwing, onder andere in holtes onder dakranden of onder dakpannen of in nestkasten. Langs de projectlocaties zelf zijn geen geschikte broedplekken voor gebouw bewonende soorten. In de wijdere omgeving zouden deze soorten aanwezig kunnen zijn in de bebouwing.

Algemene broedvogels

Naast de vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen diverse andere broedvogels aanwezig zijn in bomen, struiken en rietkragen langs de oevers van de projectlocatie. Deze bieden schuil- en nestgelegenheden voor diverse soorten. Daarnaast kunnen watervogels zoals meerkoet en waterhoen aanwezig zijn in de watergangen. Deze soorten zijn dan ook waargenomen tijdens het veldbezoek. De watergangen bieden nestgelegenheid en foerageergebied voor deze soorten.

4.3.6 Zoogdieren

Haas

De haas heeft voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland en open velden. Hij is overwegend ’s nachts actief, maar in de zomer is de soort ook in de schemering en overdag actief. De haas bewoont geen holen maar maakt een leger. Deze ondiepe uithollingen bevinden zich in bosranden, windkeringen, ruigten en zomen en onder heggen. De haas is over het algemeen niet te vinden in het stedelijk gebied, maar wordt wel waargenomen aan de rand van het stedelijk gebied in graslanden. Er zijn veel waarnemingen bekend van de haas in de graslanden in het landelijke gebied rond Oudewater. De soort wordt niet verwacht rond MV20, MV21, MV22 en MV26 t/m MV29. De sportvelden worden te intensief gebruikt en beheerd om geschikt habitat te bieden voor de soort. Daarnaast liggen deze velden en de begraafplaats te geïsoleerd van het landelijke gebied waar de soort voorkomt. De haas kan worden uitgesloten voor deze projectlocaties. De haas wordt ook niet verwacht bij MV23. Deze watergang grenst aan een wandelpad en aan tuinen, wat voor enige verstoring zorgt. Daarnaast ligt deze watergang ook vrij geïsoleerd van het landelijke gebied door de omliggende watergangen en woonpercelen. De haas kan niet worden uitgesloten voor MV19 en MV25. Tijdens het veldbezoek is er een haas waargenomen in het aangrenzende grasland

bij MV19 en zijn er meerdere hazen waargenomen rond MV25. Er wordt niet verwacht dat de watergang en oevers van MV19 onderdeel uitmaken van het essentiële leefgebied van de haas. Daarvoor ligt de watergang te geïsoleerd en te dicht bij stedelijk gebied. Er zijn veel waarnemingen bekend van de haas rond MV25. De soort komt hier dan ook zeker voor.

Kleine marterachtigen

Rondom de projectlocaties zijn diverse waarnemingen bekend van de bunzing zoals langs de rand van de Grote Gracht en in het landelijke gebied rond Oudewater. De waarnemingen komen zowel uit het landelijke gebied als uit het stedelijke gebied. Daarnaast zijn er enkele waarnemingen van de wezel en hermelijn bekend in de wijde omgeving uit het landelijke gebied. De kleine marterachtigen leven in uiteenlopende landschappen, zoals bossen, duinen akkers en weilanden. Belangrijk is dat er voldoende dekking aanwezig is in de vorm van heggen, bosjes, rommelhoekjes op erven, maar ook begroeide greppels of oevervegetatie. De soorten kunnen gebruik maken van (oude) holen en gangen van muizen, ratten en mollen. Met name de wezel kan gebruik maken van kleine holletjes in de oevers. Over het algemeen wordt gebruik gemaakt van een netwerk aan verblijfplaatsen, waarbij regelmatig van verblijfplaats gewisseld wordt. De te baggeren watergangen bieden geschikt foerageergebied en de bosschages en rijke oevervegetatie bieden voldoende dekking om zich langs te verplaatsen. Kraamverblijfplaatsen worden echter niet verwacht direct langs de watergangen. De aanwezigheid van kleine marterachtigen kan niet uitgesloten worden.

Konijn

Het konijn leeft in zelf gegraven holen waardoor de soort een voorkeur heeft voor zandige bodems waarin makkelijk te graven is. De soort leeft in halfopen landschappen zoals perken, bosranden en duinen. Vochtige terreinen zoals moeras en veen of klei worden gemeden. Het konijn kan in open en zandig stedelijk gebied voorkomen. Er is een enkele waarneming bekend van het konijn in natuurgebied Willeskop; een waarneming langs de rand van bedrijventerrein Tappersheul en een waarneming langs de spoordijk ten noorden van Ruigeweide. Deze waarnemingen liggen in de wijde omgeving van de projectlocaties. De watergangen van MV19 t/m MV23 en MV26 t/m MV29 liggen vrij geïsoleerd van het landelijke gebied en hebben daarnaast ook geen geschikte vergraafbare (zand)grond voor de soort. De watergang van MV25 ligt in halfopen landelijk gebied, maar heeft een te vochtige en vaste grond voor verblijfplaatsen voor het konijn. Er zijn tijdens veldbezoek ook geen sporen of holen van konijnen aangetroffen. De soort kan worden uitgesloten voor alle projectlocaties.

Vleermuizen

Uit de NDFF-data blijkt dat er in de directe omgeving van de projectlocaties diverse soorten vleermuizen voorkomen. Dit betreffen zowel gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis, gewone/grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis) als boombewonende soorten (gewone/grijze grootoorvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). In de omgeving van de te baggeren watergangen is bebouwing aanwezig waar verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn. Daarnaast kunnen (oude) bomen met boomholtes verblijfplaatsen bieden. Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte holtes waargenomen langs de watergangen. Diverse van de vleermuissoorten foerageren boven het water en rondom bosschages. De projectlocaties kunnen als foerageergebied dienen voor vleermuizen. Ook gebruiken vleermuizen lijnvormige structuren zoals bomenrijen en watergangen als vliegroute. Aanwezigheid van diverse vleermuissoorten in het projectgebied kan niet uitgesloten worden.

5 Invloed werkzaamheden

5.1 Invloed op beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op circa 4 kilometer afstand van het projectgebied. Dit betreft het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. Gezien de afstand tot het gebied en de aard, beperkte omvang en tijdelijke duur van de werkzaamheden kunnen negatieve effecten door o.a. geluid, trillingen en optische verstoring op Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten worden.

Bij de werkzaamheden komt stikstof vrij door het materieel. Deze uitstoot kan over grotere afstanden extra stikstofdepositie veroorzaken in de Natura 2000-gebieden. Baggerwerkzaamheden vallen echter onder beheer en onderhoudswerkzaamheden. Dit type werkzaamheden zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht. Een AERIUS-berekening is niet nodig.

Natuurnetwerk Nederland

De te baggeren watergangen zijn zelf geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De projectlocatie MV29 bevindt zich op circa 50 en 100 meter van de dichtstbijzijnde delen van het NNN. Dit betreft een watergang met het beheertype zoete plas (N04.02) met aan weerszijden stroken met het beheertype kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Tussen MV29 en deze NNN-onderdelen bevinden zich een berm, de gekanaliseerde Hollandsche IJssel en de N228.

Overige delen van het NNN liggen op grotere afstand van de te baggeren watergangen. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op het oppervlak of de kwaliteit van de onderdelen van het NNN. De wezenlijke waarden en kernmerken van het NNN worden niet aangetast.

5.2 Invloed op beschermde soorten

Amfibieën en reptielen

Heikikker

Aanwezigheid van de heikikker wordt in MV25 verwacht. De werkzaamheden zullen de heikikker negatief beïnvloeden door het graven in de waterbodem (sliblaag) en door vertroebeling.

Vaatplanten

Op basis van het bronnenonderzoek worden geen beschermde plantensoorten verwacht in het projectgebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten waargenomen.

Vissen

Op basis van het onderzoek worden geen beschermde vissoorten verwacht in het projectgebied.

Vogels

Uit het onderzoek blijkt dat verschillende vogelsoorten voorkomen in en in de directe omgeving van de te baggeren watergangen. Er zijn geen (potentiële) jaarrond beschermde nesten aangetroffen tijdens het veldbezoek. De werkzaamheden staan gepland vanaf september 2024. Het is mogelijk dat voor de start van de werkzaamheden (water)vogels alsnog tot broeden komen in het projectgebied, hoewel dit niet waarschijnlijk is. Als er bij de start van de werkzaamheden nog broedgevallen zijn, hebben de werkzaamheden een

verstorend effect. Alle in gebruik zijnde nesten en broedgevallen zijn beschermd. Buiten de broedperiode zijn de nesten van algemene broedvogels niet in gebruik, en zijn dan ook niet beschermd. In dat geval zullen er geen broedvogels verstoord worden. Wanneer werkzaamheden uitgevoerd worden in de broedperiode zullen deze broedvogels wel verstoord worden. Aanwezige niet-broedende vogels zoals wilde eenden, waterhoenen en meerkoeten in de watergangen kunnen goed uitwijken naar ander watergangen of delen van de watergang buiten het bereik van de werkzaamheden.

Zoogdieren

Haas

De haas is aanwezig bij MV25 en wordt verwacht in de omgeving van MV19. Tijdens het veldbezoek is waargenomen dat de haas gebruikt maakt van de oevervegetatie als dekking bij MV25. De werkzaamheden zullen hier in een enkele watergang uitgevoerd worden in het landelijke gebied, waardoor verstoring lokaal en beperkt zal zijn. Er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden naar graslanden en bosschages in de directe omgeving. De watergang van MV19 is breed en bevat minder oevervegetatie, waardoor de haas hier niet direct langs de oever verwacht wordt. Daarnaast ligt de watergang van MV19 langs een wandelpad, waardoor hier enige verstoring aanwezig is. Hazen zullen eerder in het open vlakke veld zitten. De aanwezigheid van mensen en materieel zouden wel voor (extra) verstoring kunnen zorgen. Tijdens de werkzaamheden kan de haas uitwijken naar omliggend geschikt habitat. De werkzaamheden worden ook buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van deze soort uitgevoerd. Er worden geen negatieve effecten verwacht op de haas.

Kleine marterachtigen

Op basis van het onderzoek worden de bunzing, hermelijn en de wezel verwacht in en in de nabije omgeving van het projectgebied. Deze soorten maken o.a. gebruik van heggen, bosjes, greppels en oevervegetatie. Voor schuil- en verblijfplaatsen maken ze gebruik van structuren zoals takkenhopen en dichte struwelen. Door de werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen verloren en de oevervegetatie blijft grotendeels intact. Rondom het projectgebied zijn daarnaast voldoende uitwijkmogelijkheden naar omliggende bosschages en andere watergangen om zich langs te verplaatsen. Daarnaast worden de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van deze soorten uitgevoerd. Er worden geen negatieve effecten verwacht op de deze soorten.

Vleermuizen

Op basis van dit onderzoek worden diverse vleermuissoorten verwacht in en in de nabije omgeving van het projectgebied. Er zijn geen verblijfplaatsen aanwezig langs de projectlocaties zelf. Wel kunnen de watergangen dienen als foerageergebied en vliegroute. De geplande werkzaamheden hebben geen directe invloed op de vleermuizen, omdat er geen verblijfplaatsen aangetast zullen worden. Ook wanneer overslaglocaties ingericht worden, zullen geen verblijfplaatsen verloren gaan. Daarnaast zal de watergang beschikbaar blijven als vliegroute en kunnen ze daarnaast nog uitwijken naar andere watergangen in de omgeving. Verlichting van de projectlocatie zou wel een verstorend effect kunnen hebben.

6 Toetsing aan de Omgevingswet

6.1 Beschermde gebieden

6.1.1 Is er sprake van een Natura 2000-activiteit?

Voor Natura 2000-gebieden geldt een specifieke zorgplicht. Bij activiteiten moet bepaald worden of het een Natura 2000-activiteit betreft. Een Natura 2000-activiteit is vergunningsplichtig, tenzij er sprake is van een vergunningsvrij geval (artikel 11.16 t/m 11.21 Bal).

Het projectgebied is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied en significante nadelige effecten kunnen op voorhand uitgesloten worden. Er is dus geen sprake van een Natura 2000-activiteit.

6.1.2 Zijn er vervolgstappen nodig voor beschermde gebieden?

Natura 2000-gebieden

Er is geen sprake van een Natura 2000-activiteit. Er zijn geen nadere toetsingen of andere vervolgstappen nodig.

Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied is zelf geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Er wordt daarnaast ook geen bagger verspreid over delen van het NNN. Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

6.2 Flora en fauna

Bij flora en fauna geldt dat al sprake is van een flora- en fauna-activiteit wanneer een activiteit mogelijke nadelige gevolgen heeft voor van nature in het wild levende soorten, ongeacht of het om een beschermde soort gaat of niet. Voor alle soorten geldt een specifieke zorgplicht. Dit betekent dat iedereen altijd maatregelen moet treffen of activiteiten achterwege moet laten om nadelige gevolgen zoveel mogelijk te beperken of voorkomen.

Wanneer sprake is van beschermde soorten, worden nadelige gevolgen schadelijke handelingen genoemd. Als hier sprake van is, leidt een flora- en fauna-activiteit tot een vergunningsplicht. In sommige gevallen is vrijstelling van de vergunningsplicht mogelijk. Bijvoorbeeld als activiteiten zijn opgenomen in een Natura 2000-beheerplan of als gebruik gemaakt wordt van een goedgekeurde gedragscode. De specifieke zorgplicht blijft in alle gevallen van toepassing.

6.2.1 Zijn er vervolgstappen nodig voor beschermde flora en fauna?

De mogelijk aanwezige beschermde soorten in of langs de watergangen zijn:

- Heikikker (MV25),
- Algemene broedvogels,
- Kleine marterachtigen,
- Haas (MV19 en MV25),
- Vleermuizen.

Omgevingsvergunning

Een omgevingsvergunning is noodzakelijk als een flora- en fauna-activiteit leidt tot schadelijke handelingen, tenzij sprake is van een vergunningsvrij geval.

Gedragscode

Voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht, wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. De Koninklijke Vereniging Stadswerk heeft de 'Gedragscode soortbescherming gemeenten 2023' opgesteld (goedgekeurd 14 december 2023). Deze kan voor de geplande werkzaamheden toegepast worden voor vrijstelling van de vergunningplicht.

Vervolgstappen

Heikikker

Er worden geen negatieve effecten verwacht voor de heikikker als gewerkt wordt volgens bovenstaande gedragscode. Er zijn geen aanvullende onderzoeken of andere vervolgstappen nodig.

Vogels

Voor de verwachte vogelsoorten geldt dat geen (potentieel) jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het projectgebied. Daarnaast worden geen negatieve effecten verwacht van de werkzaamheden als er gewerkt wordt volgens bovenstaande gedragscode. Er zijn geen aanvullende onderzoeken of andere vervolgstappen nodig.

Haas

Er worden geen negatieve effecten verwacht voor de haas door de werkzaamheden. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

Kleine marterachtigen

De bunzing, hermelijn en wezel komen mogelijk voor langs de oevers van de watergang. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze soorten. Vervolgstappen zijn niet nodig.

Vleermuizen

Voor de vleermuissoorten worden geen schadelijke handelingen verwacht. Een aanvullend onderzoek of andere vervolgstappen zijn niet nodig voor deze soort.

6.2.2 Zijn er vervolgstappen nodig op het gebied van invasieve exoten?

De invasieve exoot Amerikaanse rivierkreeft is aanwezig in de watergang en in de oevers (holen) van MV22. De soort komt zeer waarschijnlijk op de andere nabijgelegen projectlocaties, MV19 t/m MV21, MV23 en MV26 t/m MV29, ook voor. Deze watergangen staan met elkaar in verbinding door middel van duikers. Op deze locaties moeten maatregelen getroffen worden om verspreiding van deze soorten te voorkomen. Er wordt geadviseerd te werken volgens het 'Praktisch handelingskader transport en verwerking van invasieve exoten' (Van Kleef *et al.*, 2022). Zie bijlage 5 van dit rapport.

7 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van de gemeente Oudewater heeft Tijhuis Ingenieurs BV een ecologische quickscan uitgevoerd in de voorbereidende fase van baggerwerkzaamheden in de gemeente.

Voor de quickscan is de volgende werkwijze gevolgd:

1. *Inventarisatie beschermde gebieden en (beschermde) soorten*
   Op basis van bureaustudie en een veldbezoek is aangegeven welke beschermde gebieden aanwezig zijn in en rondom het projectgebied. Daarnaast is aangegeven welke beschermde soorten (mogelijk) in de watergang en/of op de oevers aanwezig zijn. Het veldbezoek is een momentopname en is geen volledige veldinventarisatie.

2. *Toetsing aan de Omgevingswet*
   De toetsing van de bevindingen aan de Omgevingswet geeft inzicht in welke mogelijke maatregelen of vervolgstappen nodig zijn om het werk uit te voeren.

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde gebieden

De projectlocaties zijn geen onderdeel van Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Gezien de afstand tussen het projectgebied en de beschermde gebieden en de beperkte omvang en tijdelijke duur van de werkzaamheden kunnen negatieve effecten op voorhand uitgesloten worden. Daarnaast betreft het baggeren beheer en onderhoudswerkzaamheden. Deze zijn vrijgesteld van vergunningsplicht op het gebied van stikstof. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

7.1.2 Beschermde soorten

Op basis van bureaustudie en veldbezoek worden in of langs de watergangen de haas, kleine marterachtigen en vleermuizen verwacht. Verder worden diverse vogelsoorten verwacht in de direct omgeving van het projectgebied. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze soorten als de zorgplicht in acht genomen wordt en er wordt volgens de ‘Gedragscode soortbescherming gemeenten 2023’ van de Koninklijke Vereniging Stadswerk (14 december 2023). Nader ecologisch onderzoek of een omgevingsvergunning aanvragen is niet nodig.

7.2 Aanbevelingen

Aan de hand van de uitgevoerde quickscan worden de volgende aanbevelingen gedaan:

<u>Werkwijze</u>

- Werkzaamheden worden in principe bij daglicht uitgevoerd. Voorkom bij nachtelijke verlichting van de werklocatie uitstraling naar de omgeving.
- Gebruik zoveel mogelijk bestaande infrastructuur van wegen, sporen en paden en voorkom insporing.
- Houd de rijsnelheid van machines en voertuigen zo laag mogelijk, bij voorkeur stapvoets (maximaal 6 km/uur).
- Schade aan bermen, oevers, bosjes en solitaire bomen wordt zoveel mogelijk voorkomen.
- De baggerwerkzaamheden moeten rustig in één richting uitgevoerd worden, zodat fauna de tijd heeft om zonder barrières voor de werkzaamheden uit te vluchten buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden.
- Werk rustig om vertroebeling te beperken en zuurstofloze omstandigheden te voorkomen.

- Meet de watertemperatuur voorafgaand aan het baggerwerk midden van de watergang op een diepte van 10 cm onder de waterspiegel. Niet baggeren bij een watertemperatuur van 5 °C of lager, wanneer ijsvorming optreedt in de watergang of wanneer de watertemperatuur hoger is dan 20 °C.
- Laat baggerspecie die op de kant verspreid wordt, minimaal 48 uur liggen zodat fauna de kans krijgt om terug te vluchten naar het water.

Heikikker
- Voer op de locatie waar de heikikker mogelijk aanwezig is (MV25) de werkzaamheden uit tussen 15 september en 1 maart. De werkzaamheden staan gepland vanaf september 2024.
- Voer geen werkzaamheden uit bij watertemperaturen nabij of onder het vriespunt of bij watertemperaturen boven de 25°C.
- Spaar minimaal 25% van de vegetatie in het natte profiel en 25% van de waterbodem. Spaar daarnaast de vegetatie in het talud.

Vogels
- De werkzaamheden staan gepland vanaf september 2024 en vallen daarmee buiten het broedseizoen van (water)vogels. De broedperiode is globaal tussen 15 maart en 15 juli, bij rietvogels tot in augustus. Wanneer werkzaamheden doorlopen in het broedseizoen, moet het werkgebied voor de start van de werkzaamheden door een ecologisch deskundige gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedvogels. Vanaf eind februari de werklocatie voor de start van de werkzaamheden controleren op broedgevallen.
- Ook voor 15 maart en na 15 juli kunnen vogels tot broeden komen en moet de projectlocatie voor de start van de werkzaamheden gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedvogels. Uitvoerend personeel moet tijdens de werkzaamheden op alarmerende vogels letten.
- Aangetroffen broedende vogels, in gebruik zijnde nesten en eieren moeten altijd gespaard en ontzien worden. Broedende vogels mogen niet verstoord worden. Wanneer een bezet nest aanwezig is in het projectgebied, moet in overleg met de ecologisch deskundige bepaald worden wat de vervolgstappen zijn.

Kleine marterachtigen en haas
- De haas is aanwezig rondom MV25 en mogelijk bij MV19. De kleine marterachtigen worden in het hele projectgebied verwacht. Werk bij voorkeur buiten de kwetsbare (voortplantings)periode van deze soorten om verstoring te voorkomen. Deze is van maart t/m augustus. De werkzaamheden staan in principe buiten deze periode gepland.
- Als de zorgplicht in acht genomen wordt, worden negatieve effecten op deze soorten voorkomen.

Vleermuizen
- Voorkom verstoring van vleermuizen door licht door zo min mogelijk gebruik te maken van kunstlicht.
- Voorkom uitstraling naar de omgeving wanneer het gebruik van kunstlicht echt noodzakelijk is en maak bij voorkeur gebruik van vleermuisvriendelijke (LED-)verlichting.

Algemene flora
Er worden geen beschermde plantensoorten verwacht op de projectlocaties. De oevers zijn (deels) rijk aan oever- en waterplanten. Het wordt aanbevolen om minimaal 25% van de oever- en watervegetatie te sparen.

Invasieve exoten

- Werk op locaties waar invasieve exoten voorkomen zoals beschreven in het ‘Praktisch handelingskader transport en verwerking van invasieve exoten’ (Van Kleef *et al.*, 2022).
- In de watergang van MV22 komt de invasieve exoot Amerikaanse rivierkreeft voor. Er wordt verwacht dat de soort ook in de nabijgelegen watergangen van MV19 t/m MV21, MV23 en MV26 t/m MV29 voorkomt. Deze watergangen staan met elkaar in verbinding, voornamelijk door middel van duikers. Baggerspecie met Amerikaanse rivierkreeften mag binnen dezelfde hydrologische eenheid verwerkt worden of, onder voorwaarden, op locaties waar de soort al bekend is voor te komen.
- Meld onverwachte vondsten van andere invasieve exoten op de projectlocatie direct bij de projectleider te worden gemeld, zodat passende maatregelen getroffen kunnen worden.

Uitvoerend personeel en begeleiding

- Het wordt aanbevolen te werken met gecertificeerd personeel, zodat tijdens de werkzaamheden altijd controle is van een ter zake deskundig persoon. Dit houdt in dat:
  - bij het uitvoerend personeel dagelijks minimaal 1 persoon aanwezig is die gecertificeerd is voor Wet natuurbescherming niveau 1 óf gecertificeerd als flora- en fauna inspecteur;
  - begeleidend personeel (uitvoerder/toezichthouder) minimaal gecertificeerd is voor Wet natuurbescherming niveau 2 óf gecertificeerd als Uitvoerder/Toezichthouder niveau 2 voor zorgvuldig handelen;
  - de werkzaamheden daarnaast begeleid worden door een ecoloog. Deze hoeft niet dagelijks aanwezig te zijn, maar bezoekt de werklocatie regelmatig en is op afroep beschikbaar wanneer dat nodig is tijdens het werk.
- Verder moet voor de start van de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol opgesteld worden met te nemen maatregelen tijdens de werkzaamheden. Dit werkprotocol moet altijd op het werk aanwezig zijn.

8 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- BIJ12, 2017, Kennisdocument Heikikker, versie juli 2017.
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Poelkikker, versie juli 2017.
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Rugstreeppad, versie juli 2017.
- Faber, J., J. Penninkhof, L. de Vetten, M. Boosten, 2022, Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen. Aequator Groen & Ruimte, Stichting Probos, Geofoxx milieu expertise.
- Unie van waterschappen, 2019, Gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen, Onderdeel Soortbescherming, Bestendig beheer en onderhoud, 22 januari 2019.
- Koninklijke Vereniging Stadwerk Nederland, 2023, Gedragscode soortenbescherming voor gemeenten, versie 14 december 2023.
- Ministerie van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit, 2024, Besluit activiteiten Leefomgeving. Tekst bij inwerkingtredig op 1 januari 2024.
- Van Kleef H., J.M.M. van der Loop, M. van de Loo, S. Hunink, 2022, Praktisch handelingskader transport en verwerking van invasieve exoten. Stichting Bargerveen.

Internet

- BIJ12, www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/
- Floron (Floristisch onderzoek Nederland), www.floron.nl
- Flora van Nederland, floravannederland.nl
- Informatiepunt Leefomgeving (IPLO), iplo.nl/regelgeving/omgevingswet
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, https://www.natura2000.nl/gebieden
- Omgevingsloket, https://omgevingswet.overheid.nl/
- Provincie Utrecht, webkaart
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) Uitvoerportaal, geraadpleegd op: 09-07-2024
- Ravon (reptielen, amfibieën en vissen), www.ravon.nl
- Regelink ecologie en landschap, http://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/
- Sovon (Vogelonderzoek Nederland), www.sovon.nl
- Vlinderstichting, www.vlinderstichting.nl
- Vogelbescherming, www.vogelbescherming.nl
- www.vleermuis.net
- waarneming.nl
- Zoogdiervereniging, www.zoogdiervereniging.nl

Contact

Hoofdvestiging Hoorn
Dampten 24-C
1624 NR HOORN
T 0229-272 000

Vestiging Amersfoort
Softwareweg 4-B
3821 BP AMERSFOORT
T 030 68 68 060

Vestiging Joure
Madame Curieweg 27
8501 XC JOURE
T 0513 61 80 80

E info@tijhuisingenieurs.nl
www.tijhuisingenieurs.nl